

Κείμενα
ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΛΙΤΟΝ
& ΛΟΡΑ ΝΟΣΟΥΛΣ

Εικονογράφηση
ΝΑΤΑΛΙΑ
ΡΟΧΑΣ ΚΑΣΤΡΟ

ΣΗΜΑΙΕΣ

ΤΑΞΙΔΕΥΣΕ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ
ΤΩΝ ΣΗΜΑΙΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ!

ΜΕΤΑΙΧΜΙΘ

Για τους Τομ και Μπέντζι
(που η αγαπημένη τους ερώτηση είναι «γιατί;»)

Λ. Ν.

Για τους Άιτζι, Άιθα
και Αλίσσα

Τζ. Λ.

Για τον Χουάν Πάμπλο
Ν. Ρ. Κ.

Πρώτη έκδοση Σεπτέμβριος 2025

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ Jonathan Litton and Laura Knowles, *Flags*,
Templar Books, an imprint of Bonnier Books UK, 2025

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ Natalia Rojas Castro
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Ειρήνη Παϊδούση
ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΙΩΝ Δώρα Γιακουμή
ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ Ρεντουάν Αμζλάν

ΧΩΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Μαλαισία

ISBN 978-618-03-4268-0
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 84268
Κ.Ε.Π. 6267 Κ.Ε.Ε. 21398

© 2025, Templar Books

© 2025, Jonathan Litton and Laura Knowles (για το κείμενο)

© 2025, Natalia Rojas Castro (για την εικονογράφιση)

© 2025, Templar Books (για τον σχεδιασμό)

© 2025, Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ** (για την ελληνική γλώσσα)

Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα,

τηλ.: 211 3003500

metaixmio.gr • metaixmio@metaixmio.gr

Κεντρική διάθεση:

Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα,

τηλ.: 210 3647433

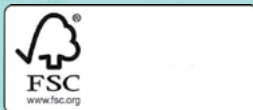
Βιβλιοπωλεία **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα,

τηλ.: 210 3647433

Πολυχώρος, Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα,

τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το ύφασμα των εθνών	7
Η ιστορία των σημαιών	8
Ανατομία μιας σημαίας	10

Ευρώπη

Τρεις σημαίες σε μία	12
Από τους ουρανούς	14
Μία σημαία για έναν στόλο	16
Η φημισμένη τρικολόρ	18
Η ένωση ενός έθνους	20
Τι σημαίνουν τα χρώματα μιας σημαίας;	22
	24

Ασία

Χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου ...	26
Μια πεντάστερη σημαία	28
Η σημαία του Γκάντι	30
Κείμενο και σπαθί	32
Διαφορετική πρακτική	34
Η Χώρα του Κεραυνού Δράκου ...	36
Σημαίες πίστης	37
	38

Αμερική

Η Αστερόεσσα	40
Τάξη και πρόοδος	42
Το φύλλο σφενδάμου	44
Ένα έθνος, δύο σημαίες	46
Ο μοβ παπαγάλος	48
Ο Ήλιος και η Σελήνη	50
	52

Αφρική

Για πάντα ελεύθερη	54
Γη πολεμιστών	56
Ένα σύμβολο ελευθερίας	58
Μια σημαία για μια νέα αρχή	60
Συλλογή σημαιών	62
	64

Ωκεανία

Ο Σταυρός του Νότου	66
Μια πολύχρωμη χώρα	68
Η σημαία με δόντι κάπρου	70
Αστεία και παράξενα	72
	74

Ευρετήριο σημαιών

Γλωσσάρι	76
	77

Χρησιμοποίησε
το Ευρετήριο
για να βρεις κάποια
συγκεκριμένη
σημαία ή χώρα!

ΤΟ ΥΦΑΣΜΑ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Όλες οι χώρες του κόσμου έχουν μία εθνική σημαία. Κάποια χώρα μάλιστα έχει δύο, ενώ οι περισσότερες διαθέτουν και άλλου είδους σημαίες – ναυτικές, συμμαχικές ή τοπικές σημαίες, για παράδειγμα. Καμία σημαία όμως δεν αποτυπώνει την ταυτότητα μιας χώρας όπως η εθνική σημαία. Οι εθνικές σημαίες αντιπροσωπεύουν την ιστορία, τις φιλοδοξίες, τα τοπία και τον πολιτισμό των εθνών – συνυφασμένα όλα σε ένα κομμάτι ύφασμα που κυματίζει περήφανα.

Άνθρωποι έχουν πολεμήσει και έχουν πεθάνει για μια σημαία. Κάποιες σημαίες υπάρχουν εδώ και αιώνες, ενώ άλλες είναι πολύ πιο πρόσφατες. Ορισμένες είναι πολύ απλές, ενώ άλλες διαθέτουν απίστευτη λεπτομέρεια και πολλές φορές ανήκουν σε μία ευρύτερη οικογένεια, όπως και οι χώρες που εκπροσωπούν. Οι σημαίες κρύβουν μία ιστορία, σαν εκείνες που μας αφηγούνται τα υφαντά που κοσμούν τοίχους.

Ετοιμάσου λοιπόν να εξερευνήσεις και να ξεδιπλώσεις τον θαυμαστό κόσμο των σημαιών, από τα αστέρια και τις λωρίδες της σημαίας των ΗΠΑ μέχρι την κόκκινη σημαία με τα πέντε αστέρια της Κίνας, από τον ολλοστρόγγυλο ήλιο της Ιαπωνίας μέχρι τον Κεραυνό Δράκο του Μπουτάν, από την περήφανη χρήση του κίτρινου, πράσινου και κόκκινου της Αιθιοπίας μέχρι το σπάνιο μοβ στη σημαία της Δομινίκας, από τον αιγυπτιακό αετό μέχρι το παραδείσιο πτηνό της Παπούα Νέας Γουινέας αλλά και πολλή, πολλή άλλα!

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΗΜΑΙΩΝ

Σε όλο τον κόσμο, από τις απαρχές του πολιτισμού, άνθρωποι κάθε κουλτούρας χρησιμοποιούσαν συνθέσεις χρωμάτων και σχημάτων για να αναπαραστήσουν περιοχές, φυλές, οικογένειες, θρησκείες και φιλοσοφίες. Χάντρες, τατουάζ, ρούχα, καπέλα και κοσμήματα αποτελούν παράδειγμα τέτοιων συμβόλων – λίγα όμως είναι τόσο αναγνωρίσιμα όσο μία σημαία.

Σημαίες μεγάλες και μικρές έχουν χρησιμοποιηθεί για την αναγνώριση ανθρώπων, χωρών ή δεσμών, ξεκάθαρα και από μεγάλη απόσταση. Σε περιπτώσεις μάλιστα όπως το πεδίο της μάχης ή η θάλασσα, μπορεί να αποτελέσει ζήτημα ζωής ή θανάτου το να ειδοποιήσει κανείς με μια σημαία αν είναι φίλος ή εχθρός.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΗΜΑΙΕΣ

Στις πρώτες κοινωνίες της Ευρώπης, της Ασίας, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής, υπάρχουν παραδείγματα σημαιοειδών –αντικειμένων που μοιάζουν με σημαία– και κάποια από αυτά θεωρούνται ότι είναι περίπου 3.000 ετών. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι έπαιρναν στις μάχες κάτι σαν λάβαρα: σταθερά αντικείμενα –που συμβόλιζαν συνήθως κάποιο ιερό ζώο– στερεωμένα πάνω σε κάποιο κοντάρι. Ένα άλλο σχέδιο που εμφανιζόταν συχνά ήταν μία ημικυκλική βεντάλια.

Η Σημαία του Σαχντάντ, που πιστεύεται ότι υπάρχει από το 2400 π.Χ., είναι ένα λάβαρο της Μέσης Ανατολής με περίτεχνο σχέδιο πάνω σε φύλλο χαλκού, στερεωμένο σε μακρύ μεταλλικό κοντάρι.

ΑΠΟ ΥΦΑΣΜΑ

Γύρω στον 11ο αιώνα π.Χ., οι άνθρωποι της ασιατικής ηπείρου άρχισαν να χρησιμοποιούν για τις σημαίες τους μετάξι και ύφασμα. Στην Κίνα, ο στρατός της Δυναστείας των Ζου έπαιρνε λευκά λάβαρα στη μάχη. Η τάση αυτή των υφασμάτινων λαβάρων έγινε δημοφιλής, ιδιαίτερα στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και τις ηγεμονίες της. Στην Ινδία, περίτεχνα σκαλιστά αντιγράφονταν σε τριγωνικά υφασμάτινα φλάμπουρα.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

Στην Ευρώπη του Μεσαίωνα, οι ισχυρές οικογένειες άρχισαν να χρησιμοποιούν δικά τους σύμβολα όχι μόνο σε ασπίδες και εμβλήματα αθλά και σε λάβαρα από πανί, τόσο στο πεδίο της μάχης όσο και σε καιρό ειρήνης.

Άλλες μεσαιωνικές σημαίες ήταν το λάβαρο των Βίκινγκ με το κοράκι και οι πράσινες σημαίες κατά την πρώτη εποχή του Ισλάμ.

ΔΕΙΤΕ ΜΑΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Την Εποχή των Ιστιοφόρων (16ο-19ο αιώνες), τα όρια του κόσμου μεγάλωσαν και τόσο τα εμπορικά όσο και τα πολεμικά πλοία έπρεπε να ξέρουν με ποιους μοιράζονταν τις θάλασσες. Οι σημαίες εδραιώθηκαν ως σύμβολα ταυτότητας και συνεργασίας και έτσι γεννήθηκε η εθνική σημαία.

ΖΩΝΤΑΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Με το πέρασμα του χρόνου, όσο εξελίσσονταν τα έθνη εξελίσσονταν και οι σημαίες. Κάποια σύμβολα και παραδόσεις έχουν παραμείνει ίδια από τη σύλλησή τους. Στην Ευρώπη, περίπλοκα οικόσημα και περίτεχνα σύμβολα έδωσαν τη θέση τους σε σημαίες δύο ή τριών χρωμάτων, για να αναγνωρίζονται πιο εύκολα.

Οι σημαίες συνεχίζουν να αλληλάζουν μέχρι και σήμερα. Τον Δεκέμβριο του 2023, το Κιργιστάν επανασχεδίασε το σύμβολο του ήλιου στο κέντρο της σημαίας του. Κάποιοι συμφώνησαν με αυτό, ενώ άλλοι διαφώνησαν, και μπορεί να αλληλάξει και πάλι. Μπορεί στη ζωή σου να δεις πολλές σημαίες να αλληλάζουν, με τη σημασία τους να επηρεάζεται από γεγονότα που ακόμη δεν έχουμε ζήσει. Το ιστορικό των αλλαγών στις σημαίες και τη σημασία τους μάς φανερώνει πως η ιστορία είναι ζωντανή.

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΜΙΑΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Αν έχεις παρακολουθήσει ποτέ την παρέλαση στην τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων, θα έχεις δει κάθε ομάδα να κουνά περήφανα τη σημαία της χώρας της. Κάθε σημαία είναι μοναδική, όμως κάποιες έχουν και πολλά κοινά χαρακτηριστικά, όπως και οι άνθρωποι. Να λοιπόν ποια είναι τα βασικά στοιχεία μιας σημαίας:

Προσίτιο – η πλευρά της σημαίας δίπλα στον ιστό

Γωνία – το ένα τέταρτο της σημαίας, που χρησιμοποιείται σχεδόν πάντα για να περιγράψει την άνω προσίτιο γωνία.

Επίθεμα – σύμβολο που εμφανίζεται στο φόντο σημαίας

Φόντο – η επιφάνεια της σημαίας, που αποκαλείται μερικές φορές έδαφος

Αφίστιο μέρος – η πλευρά της σημαίας που βρίσκεται πιο μακριά από τον ιστό

Ιστός

ΣΧΕΔΙΑ ΣΗΜΑΙΑΣ

Παρότι η σημαία κάθε χώρας είναι διαφορετική, υπάρχουν κάποια βασικά σχέδια που χρησιμοποιούνται συχνά. Αυτά είναι τα σχέδια που θα συναντήσεις κυρίως – θες να τα εντοπίσεις όσο διαβάζεις το βιβλίο:

Περίγραμμα

Γωνία (άνω προσίτιο)

Διπλή διχοτόμηση (ή τετραχοτόμηση)

Ελληνικός σταυρός

Συμμετρικός σταυρός

Σκανδιναβικός σταυρός

Κάθεται ζώνες

Οριζόντιες ζώνες

Διαγώνιες ζώνες

Σιρίτι

Διχάδα

Διαγώνιος σταυρός

ΜΕΓΑΛΕΣ, ΕΝΤΟΝΕΣ ΝΩΡΙΔΕΣ

Μία σημαία που έχει δύο χρώματα στην επιφάνεια λέγεται δίχρωμη. Τα χρώματα μπορεί να χωρίζονται οριζόντια, κάθετα ή διαγώνια. Αν μια σημαία έχει μόνο τρεις λωρίδες διαφορετικού χρώματος λέγεται τρίχρωμη.

Η σημαία της Νιγηρίας έχει τρεις λωρίδες αλλά μόνο δύο χρώματα: πράσινο για τον φυσικό πλούτο και λευκό για την ενότητα και την ειρήνη.

Η τρίχρωμη σημαία της Λιθουανίας είχε απαγορευτεί όσο η χώρα ήταν μέρος της Σοβιετικής Ένωσης.

Η σημαία της Ουκρανίας είναι δίχρωμη. Η γαλάζια λωρίδα αντιπροσωπεύει τον ουρανό και η κίτρινη το σιτάρι, καλλιέργεια για την οποία φημίζεται.

ΤΗΡΗΣΗ ΑΝΑΛΟΓΙΩΝ

Παρότι σχεδόν όλες οι σημαίες είναι παραλληλόγραμμες, κάποιες είναι πιο μακρόστενες, ενώ άλλες πιο προς το τετράγωνο. Οι διαφορές αυτές είναι γνωστές ως αναλογίες μιας σημαίας.

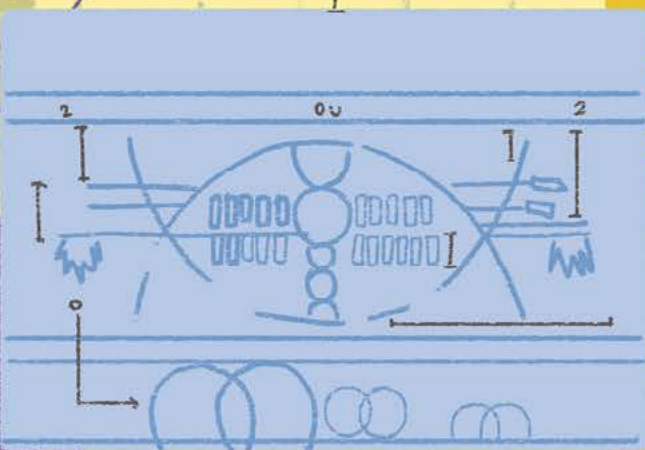
Η πιο συνηθισμένη αναλογία είναι το 2:3, που σημαίνει ότι το φάρδος της σημαίας είναι μιάμιση φορά το ύψος της. Σχεδόν οι μισές από τις εθνικές σημαίες χρησιμοποιούν αυτήν την αναλογία.

Η επόμενη πιο συνηθισμένη αναλογία είναι το 1:2, που χρησιμοποιεί πάνω από το ένα τέταρτο των χωρών.

Σε αυτές, το φάρδος της σημαίας είναι διπλάσιο από το ύψος της.

ΦΥΛΛΟ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ

Τα σχέδια σημαιών παρουσιάζονται σε αυτό που λέγεται φύλλο σχεδίασης και δείχνει το ακριβές μέγεθος, τη μορφή και τη θέση του κάθε τμήματος του σχεδίου. Κάποιες σημαίες, όπως της Πολωνίας, έχουν πολύ απλά σχέδια. Άλλες, όπως του Εσουατίνι, έχουν πολύ πιο περίπλοκο σχεδιασμό.

Εσουατίνι

Κατάρ

Το Κατάρ παίρνει το βραβείο της πιο μακρόστενης εθνικής σημαίας.

Η σημαία δεν είναι ένα απλό κομμάτι πανί που κυματίζει στον αέρα· αποτελεί σύμβολο της ιστορίας ενός έθνους και των ελπίδων του για το μέλλον. Εξερεύνησε τον θαυμαστό κόσμο των σημαιών και ανακάλυψε τις συναρπαστικές ιστορίες που είναι συνυφασμένες με αυτές.

Μάθε γιατί στη σημαία του Μπουτάν υπάρχει ένας άγριος δράκος του κεραυνού και γιατί ο εντυπωσιακός Σταυρός του Νότου συνδέει τα έθνη του Ειρηνικού. Λύσε το μυστήριο των χρωμάτων των σημαιών, από την τιμητική χρήση του κίτρινου, του πράσινου και του κόκκινου στη σημαία της Αιθιοπίας μέχρι τη σπάνια εμφάνιση ενός μοβ παπαγάλου στη σημαία της Δομινίκας.

Κάθε σημαία κρύβει κι από μία ιστορία που περιμένει να την ανακαλύψεις!

από 8 ετών

ISBN: 978-618-03-4268-0

9 786180 342680
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 84268

metaixmio.gr